

Chronický strach paralyzuje život a demokracii

blogosvet.cz/article/chronicky-strach-paralyzuje-zivot-a-demokracii-l345h

Michal Klíma

Mějme se na pozoru před manipulativním a destruktivním strachem, který znehybňuje myšlení, činí z nás stádo a plodí zkratkovitá řešení. Ovšem ponechme si pozitivní strach, tedy pud sebezáchovy, který nás mobilizuje ve chvíli důvodné hrozby!

Michal Klíma

Politolog

3. listopadu v 15:15

259 zobrazení

 [1 komentář](#)

Začnu osobním zážitkem. Let z Evropy do Latinské Ameriky trval 13 hodin. Při cestě tam nejdříve servírovali oběd a poté vše sklidili. Brzy nato se letadlo mírně otřásl a kapitán hlásil: „*Prolétáme pásmem zvýšené turbulence, připoutejte se, prosím.*“ Všichni poslechli a pospávali dlouhé hodiny téměř bez turbulencí. Letušky a stevardi odpočívali.

K mému překvapení i zpáteční let toutéž společností probíhal stejně. Po občerstvení a úklidu se letadlo mírně zachvělo a kapitán opět hlásil: „*Prolétáme pásmem zvýšené turbulence, připoutejte se, prosím.*“ I když turbulence ihned ustaly, všichni pospávali, připoutáni dlouhé hodiny. A letušky a stevardi opět odpočívali.

Nechci personálu letadla podsouvat, že scénář s turbulencemi a připoutáním používá ve vlastním zájmu. Ovšem v poslední době lze zaznamenat obecný jev: zneužívání emoce strachu. Četná média používají zlověstné titulky ke zvýšení své prodejnosti. Mnozí politici se

kvůli své popularitě staví do role zachránců. I někteří experti rádi poutají pozornost svým alarmismem. Veřejný prostor je přesycen událostmi z černé kroniky, přírodních katastrof a světových krizí.

Pro obchodníky se strachem je špatná zpráva vlastně dobrá zpráva. Určitě nelakujme život na růžovo, ale kam se poděly kladné příběhy, kam se poděly úsměvy?

Zneužívání emoce strachu

Chronický strach paralyzuje život a demokracii. Nastoluje perspektivu, že prolétáme oblastí věčných turbulencí a je třeba se navždy připoutat pásy položivota. Svou pochmurností přivolává účinky sebenaplňujícího se proroctví. Taková atmosféra alarmismu nemůže nemít tyto závažné důsledky:

1) Předně chronický strach přivádí na scénu nové spasitele, kteří, pokolikáté už v dějinách, hlásají ideologii boje dobra proti zlu.

Přivlastňují si patent na morálku a rozum. Nárokují si právo zavádět sociální inženýrství všemi prostředky.

2) Chronický strach přispívá také k rozkolu společnosti. Zastánci domnělého dobra vidí v názorových oponentech nepřátele, které je třeba vyřadit z debaty a vytlačit na okraj společnosti.

3) Chronický strach jako silná emoce vytěsňuje racionalitu. A tak vystrašená společnost postrádá nadhled, kritický přístup a uměřená řešení.

4) Chronický strach působí stres a s ním související duševní a tělesné nemoci. To vše dopadá na zdraví celé společnosti a na všechny oblasti života – na ekonomiku, politiku i zdravotnictví...

5) V neposlední řadě s chronickým strachem souvisejí mimořádná opatření a zvýšená role státu a nadstátních elit. Stát přitom bobtná, astronomicky se zadlužuje. Chová se vrchnostensky a svou byrokracií

dusí individuální podnikavost a tvořivost. Roste také úloha nadstátních elit, přičemž není jasné, zda spíše než problémy řeší, nové nepřidělává, a zda nepodléhá různým lobby.

Ponechme si pozitivní strach

Obrazně řečeno, všichni jsme na palubě jedné planety! Ano, připoutejme se v případě vážných turbulencí! Ano, ponechme si pozitivní strach, tedy pud sebezáchovy, který nás mobilizuje ve chvíli důvodné hrozby! Mějme se ale na pozoru před manipulativním a destruktivním strachem, který znehybňuje myšlení, činí z nás stádo a plodí zkratkovitá řešení.

Proto jako prevenci pěstujme pozitivní hodnoty a optimismus. Na univerzitách pěstujme svobodnou a živou debatu, jež odráží různé pohledy a přístupy, jež nabízí alternativy, a nikoliv dogmata.

(Úryvek z promočního projevu 2023)